

**Col·legi Mare de Déu de Montserrat
de Les Borges Blanques**

Area de Religió

Esther Ribes Heredia
Jordi Seubas Goixart

Història d'Israel

I ndex:	Pag.
A. L'Entorn Cultural	
0. Elements Previs	3
Cronologia	5
1. La Mitja Lluna Fèrtil	7
A. Sumer	8
B. Accàdia	10
C. Gutti	10
D. Amorreus	11
E. Indoeuropeus	11
F. Creta	11
G. Relació amb la Bíblia	12
2. L'Organització tribal	13
0. Introducció	13
1. La Tribu	14
2. La Llei d'Hospitalitat i d'Asil	16
3. Solidaritat Tribal i revenja de Sang	17
4. Evolució de l'organització Tribal a Israel	17
Bibliografia general	19

2. L'Organització Tribal:

0. Introducció

Quan volem fer una aproximació a la història d'Israel i als israelites, no podem deixar de tenir en compte que els seus orígens es situen en el món del nomadisme. Aquest és un tret important per tal d'estudiar les institucions que varen regir el poble d'Israel en els seus orígens, i mes encara l'Antic Testament. Podem diferenciar tres formes:

- a) **el Gran Nòmada:** el vertader beduí "**home dels desert**" és el pastor de camells, recorre grans distàncies pel desert. Té poc contacte amb els sedentaris.
- b) **El Pastor d'Ovelles i Cabres:** També és un nòmada, però com que el seu ramat és més feble, més necessitat d'aigua i aliments més escollits, viu en regions subdesertiques, amb recorreguts més curts i marcats per lloc d'abeurament. Té més contacte amb els sedentaris.
- c) **El Criador d'Ovelles i Cabres** que afegeix el Boví, llavors, construeix cases, conreu de la terra. Pot passar l'època hivernal i primavera sota la tenda atenent els ramats, i segons siguin els llaços que l'uneixin a la terra serà **seminòmada** o **semisedentàri**. Deixa de ser un vertader nòmada.

Mai els Israelites ni els seus avantpassats foren vertaders beduïns, (pastors de camells); els Pares eren pastors d'ovelles i cabres, i quan els trobem en la història ja són camí de convertir-se en semisedentaris.

Per al Israel el desert era el refugi dels foragitats, té unes connotacions molt especials que influiran en la seva cosmologia.

Paraules Importants:

Nomadisme:	Sistema de vida d'alguns grups humans que es desplacen periòdicament o constantment d'un lloc a un altre.
Sedentarisme:	Sistema de vida que es caracteritza per l'assentament en un lloc fix de residència.

Però és cert que Israel viu durant una època una vida nòmada o seminòmada en el desert, i aquest fet demana una estructura social i un comportament del tot particular, es per aquest motiu que molt sovint se'l compara amb les degudes reserves en el que fa a organització i costums amb els àrabs nòmades.

Exercicis:

A.- Copia en el full de treball, les tres formes de vida que podíem trobar en els orígens del poble d'Israel:

1 La Tribu:

1.1 Constitució de la Tribu

És un grup autònom de famílies que es considera descendent d'un mateix avantpassat. A la Tribu se l'anomena segons el nom a sobrenom d'aquest avantpassat, amb el prefix o no de "fill de", en lloc de fill també es pot dir "casa de".

El que uneix als membres d'una mateixa tribu és **el vincle de la sang real o no**, es consideren tots "germans" en sentit ample.

Però el més important, és que el nòmada pensa que és de la mateixa sang que els altres membres de la tribu. Així les relacions entre diferents tribus sempre seran expressades amb relacions de parentiu. Les Tribus d'Israel, no varen escapar a tot aquest procés i també tingueren d'absorbir grups de diferents orígens; (**Nom 32,12; Jos 14,6-14**)

Paraules Importants

Tribu:

És un grup autònom de famílies que es considera descendent d'un mateix avantpassat. A la Tribu se l'anomena segons el nom a sobrenom d'aquest avantpassat, amb el prefix o no de "fill de", en lloc de fill també es pot dir "casa de".

1.2 Agrupació, divisió i desaparició de la Tribu

Les dotze tribus formen una **confederació**, organització que apareix sovint entre tribus àrabs, sovint es tracta de petites tribus que s'uneixen per a formar o fer front comú en contra d'un veí poderós. Israel restava unit sobre tot pel sentiment religiós, la fe en yahveh, i el seu culte era el que mantenien unida a la confederació, aquí cal afegir-hi també l'aspecte de parentiu.

Una Tribu pot tendir a desaparèixer, a reduir-se i finalment morir. Així desapareix la Tribu de Rubèn, Simeó, Levi que serà reemplaçada per la Tribu sacerdotal.

1.3 Organització i govern de la Tribu

La unitat base és la família (concepte relativament ampli); diverses famílies emparentades formen un clan .

Tres institucions importants:

A) La "Bet" Casa Paterna

La "bet" "la casa paterna", és la família, que compren no solament al pare, l'esposa o esposes i als seus fills no casats, sinó també als fills casats amb les seves esposes i fills i al servei de la casa.

B) La "Mispahah" Família

Varies famílies formen la "mispahah" que viu generalment en el mateix lloc i es reuneixen per a celebracions festives religioses comuns i àpats sacrificials. Està regida per els caps de família, els "zequenim" o ancians.

C) "Sebet o Matteh" Tribu

El conjunt dels clans "mispahot" constitueixen la Tribu. "sebet o matteh", també designen el bastó de govern o ceptre reial, la Tribu congrega a tots els que obeeixen al mateix cap.

Entre els àrabs, qui governa la tribu és el **seih**, que ha de gaudir d'uns determinats trets, **prudència, generositat, vàlua, riquesa**.

Paraules Importants:

Confederació:	Organització que apareix sovint entre tribus àrabs, sovint es tracta de petites tribus que s'uneixen per a formar o fer front comú en contra d'un veí poderós.
----------------------	---

1.4 Territori de la Tribu, Guerra i Razzia

Cada tribu té un territori que se li reconeix com a propi i dins del qual les terres cultivades estan generalment sota el regim de propietat privada, però les pastures són comuns. Llavors la tribu a la que pertany el territori pot imposar les seves condicions, exigint drets de pastura.

Aquestes llibertats donen fàcilment conflictes degut a les diferències, principalment a propòsit de l'aigua, pous i cisternes. **Gen 21,25; 26,19-22.**

Quan aquests conflictes no es resolent pacíficament, llavors la guerra la decideix el Xeic, i tot els homes han de seguir-lo.

A l'igual que les tribus àrabs el poble d'Israel també té un crit de guerra i un estendard, el crit era "**teruah**" aquest crit forma part del ritual de l'Arca de l'aliança que és el **pal·ladiu** l'estendard d'Israel la seva presència en el combat recorda la llitera dels àrabs.

Exercicis:

Llegeix el text de Gènesi Cap 21, 25 i 26, 19-22. I fes-ne un resum als teus fulls de treball, explicant a la teva manera que és el que hi passa.

2 La Llei de l'Hospitalitat i d'Asil

1. **L'hospitalitat** és una necessitat de la vida del desert, necessitat que ha esdevingut una de les virtuts més estimades entre els nòmades, l'Acollida. Tan és així que l'Hoste és sagrat; l'hoste pot disfrutar de l'hospitalitat durant tres dies i quan marxa encara resta sota la protecció del grup que l'acollit.

Tenim força paral·lels a l' Antic Testament Abraham **Gen 18,1-8; Lot 19,1-8; 24,28-32;** Hi ha tot un seguit de textos que fan referència a l'Acolliment, a la disposició fins hi tot de sacrificar a les filles per salvar els hostes.

2. **La Llei d'Asil.** Un home sol perdut en el desert, poc pot viure, té necessitat d'un grup on sentir-se segur. Si un home és exclòs d'una tribu a conseqüència d'un homicidi o d'una ofensa greu o marxa per qualsevulla raó, ha de buscar protecció en una altra Tribu.

En àrab modern s'anomena "dahil" - el que ha entrat - . La Tribu, pren a l'home sota la seva protecció, el defensa contra els seus enemics i practica a favor seu la revenja de la sang.

3 Solidaritat Tribal y Revenja de la Sang

El vincle de la sang, real o fictici, crea una certa solidaritat entre els membres de la Tribu, és un sentiment extremadament viu, que persistit molt de temps després d'iniciar-se la vida sedentària. L'honor i deshonra de cada membre recau sobre tota la tribu, una maledicció s'estén a tota la raça.

1. Go'el

Hi ha tota una saviesa de forma de vida que procura la protecció dels membres dèbils i oprimits del grup, a així i respon la institució del "Go'el".

La responsabilitat més dura del go'el israelita és la d'assumir la revenja de la sang, en la que es descobreix una llei del desert, el "tar" dels àrabs. La sang d'un parent ha de ser venjada, mitjançant la mort del qui ha vessat la seva sang, o la del algun dels seus familiars, quan el culpable pertany a la mateixa tribu, no hi ha lloc a la revenja de sang, sinó al càstig o l'expulsió.

La costum es va mantenir fins i tot després de la sedentarització dels Israelites. Malgrat tot, la legislació procurà atenuar aquesta revenja, amb l'exercici de la justícia pública. I apareix la legislació de les Ciutats Refugi Nom 35,9-34; Dt 19,1-13.

Paraules Importants

Go'el	És aquell que rescata, que protegeix als més dèbils i oprimits enfront dels més forts. És una paraula que prendrà molta importància en el Nou Testament, aplicada a Jesús.
--------------	--

4 Evolució de l'Organització Tribal a Israel

Estem a l'inici de la vida sedentària i la desaparició de l'organització tribal. El marc territorial de la Tribu serà també modificat per l'organització de la monarquia, es conservarà el record de pertinença a tal o qual tribu, però el clan, la **mispahah**, serà la unitat social que es

mantindrà i perpetuarà fins a cert punt les tradicions i costums antigues. En el marc de la vida sedentària, el clan estarà representat per l'aldea. A moltes de les genealogies dels Paralipomes, el nom de la aldea farà les vegades del nom de avantpassat.

Exercici:

En un dels fulls de Treballa, fes un resum d'aquesta Unitat amb allò que t'assembla't més important. No volem una copia de cada un dels apartats. Volem que ho llegeixis a poc a poc, i en facis un resum amb les teves paraules.

Bibliografia General:

- R. DE BAUX *Instituciones del Antiguo Testamento* Herder 2007
DAMIA ROURE *Sinopsis de Sant Marc*, Claret, Barcelona 2009
ENRIC CORTÈS MINGUELLA *El Jesús de la Història Apunts*
Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2011
FRANCESC RIERA I FIGUERA *Jesús el galileu*, Claret Eines 7
JOACHIM JEREMIAS *Teologia del Nuevo Testamento* Salamanca 1985
JOACHIM GNILKA *El Evangelo segun San Marcos vol II*, Salamanca 1993
JOHN P. MEIER *Un Judio Marginal Vol I i II/I*, EVD 2001
JORDI CERVERA VALLS *Apunts de Teologia "Pentateuc"*
Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2007
JORDI CERVERA VALLS *Apunts de Teologia "Profetesc"*
Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2007
MARTIN NOTH *Historia de Isarel*, Garriga S.A., Barcelona 1966
OSCAR CULLMANN *Cristologia del Nuevo Testamento*, Salamanca 1998
RUDOLF BULTMANN *Historia de la Tradicions Sinoptica*, Salamanca 2000
XAVIER ALEGRE SANTAMARIA *Carta a los Romanos*, EVD 2012